

Van droom naar werkelijkheid

Auteur(s):

Blokland, A.

Voorzitter cnv Jongeren. a.blokland@jocnv.nl**Verschenen in:**

ESB, 89e jaargang, nr. 4427, pagina D11, 26 februari 2004

Rubriek:

Dossier: Jongeren

Trefwoord(en):

In de drie laatste maanden van 2003 hebben meer dan tienduizend jongeren via internet een levenslooptest van cnv Jongeren gedaan. De uitkomsten geven een goed beeld van de toekomstverwachtingen van jongeren en hoe ze daarmee omgaan. De vraag is of de in de steigers staande levensloopregeling aansluit op de toekomstwensen van jongeren en of ze de regeling daadwerkelijk zullen gaan gebruiken.

Jongeren van nu

De generatie die na 1975 is geboren, heet ook wel de internetgeneratie¹. Typerend voor deze generatie is dat zij opgroeide in het internettijdperk met economische groei en werk in overvloed. Het optimisme was groot en de toekomstverwachtingen hooggespannen. Een ander kenmerk van de internetgeneratie is het belang van het individu en zijn onafhankelijkheid. Jongeren van nu creëren en kiezen zelf 'hun eigen ding': een eigen cocktail van mensen, relaties, standpunten en stijlen, waar zijzelf het middelpunt van zijn en de regie over voeren. Verscheidenheid in de levensloop van mensen zal als gevolg hiervan in de toekomst toenemen. Er is niet langer sprake van één dominante levensloop. Jongeren willen onafhankelijk keuzes maken, wat zich vertaalt in een grotere diversiteit aan combinaties tussen werk, zorg, studie en vrije tijd. Zo vraagt bijvoorbeeld de toename in de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen om meer combinaties. Ook hebben jongeren van nu meer aandacht voor de kwaliteit van werk en leven. Dit uit zich in een groeiende behoefte aan vrije tijd in combinatie met werk.

Toekomstverwachting

Uit de levenslooptest van cnv Jongeren komt duidelijk naar voren dat jongeren bewust met hun toekomst bezig zijn en deze - min of meer - onbewust plannen. Alleen al het feit dat tienduizend jongeren in drie maanden de test hebben ingevuld, laat zien dat het thema levensloop leeft. Op basis van de resultaten zijn twee algemene conclusies te trekken.

In de eerste plaats valt op dat jongeren veeleisend zijn als het gaat om hun toekomst. Ze willen 'alles' en hebben hoge verwachtingen. Er is duidelijk sprake van 'spitsuur van het leven'. De toekomstverwachtingen zijn als volgt te beschrijven: *"Ik wil een sfeervolle werkomgeving en uitdagende baan en doe naast het werk een cursus. Ik woon met mijn partner in een eigen woonhuis en we hebben voor ons 33ste twee kinderen, het eerste kind is voor onze 30ste geboren. De opvoeding van deze kinderen doen we zelf thuis, maar wel willen allebei blijven werken, het liefst in deeltijd."*

In de tweede plaats laat de test zien dat de tijdshorizon van jongeren beperkt is. Deze strekt niet verder dan de eerste arbeidsjaren en de eigen belevingswereld. Gedachten over hoe de toekomstverwachtingen daadwerkelijk te realiseren, zijn niet concreet. Op de vraag *"wat jongeren aan werk belangrijk vinden"* antwoordt het merendeel: persoonlijke ontwikkeling en de sfeer dan wel cultuur binnen de organisatie. Arbeidsvoorwaarden scoren op deze vraag nauwelijks en geld verdienen in mindere mate. Op concrete vragen als *"Weet je al wat je met je opleiding wilt gaan doen?"*, antwoordt het merendeel negatief. Ook blijken de toekomstverwachtingen van jongeren elkaar tegen te spreken. Zo wil een groot deel van de jongeren voltijd werken, maar tegelijkertijd ook thuis zijn om een kind op te voeden. De internetgeneratie heeft moeite met keuzes maken, met als gevolg dat grote aantallen jongeren vastlopen in het realiseren van hun toekomstverwachtingen.

Levensloopbeleid in plaats van levensloopregeling

De levensloopregeling biedt jongeren 'ruimere mogelijkheden om werk en tijd voor andere doelen (zoals zorg en scholing) over de gehele levensloop te spreiden'². Jongeren van nu stappen in een veeleisend leven. Omwille van de duurzaamheid en het welzijn is het noodzakelijk mogelijkheden te bieden om tijd en inkomen zelf uit te smeren over de gehele levensloop. Dit maakt het mogelijk om werk, zorg en vrije tijd op verantwoorde wijze zelf te regisseren.

Goed levensloopbeleid is veel meer dan alleen een goede regeling. Een levensloopregeling zal alleen gebruikt worden als jongeren hun verantwoordelijkheid willen en kunnen nemen. Jongeren hebben nu niet veel meer dan toekomstdromen, die niet reëel en niet concreet zijn. Levensloopbeleid moet jongeren bewust maken van de werkelijkheid en regelgeving. Dit betekent al op jonge leeftijd keuzes maken met verstrekende consequenties. Wil je in het spitsuur van het leven meer vrije tijd om zorgtaken voor kinderen op je te nemen, dan betekent dit dat je langer door zult moeten werken of op jonge leeftijd moet sparen.

Het overdenken en maken van deze bewuste keuzes moet en kun je leren. Scholen moeten jongeren helpen in het maken van bewuste keuzes. Een vak als economie of maatschappijleer kan hier prima aandacht aan besteden. Binnen dit levensloopbeleid maakt een levensloopregeling een kans van slagen. Dan geeft het jongeren de mogelijkheid hun dromen te verwezenlijken.

Antoon Blokland

Een uitgebreid verslag van het project Levensloopwijzer is bij de auteur op te vragen.

Dossier: Handel en transactiekosten

A.J. De Geus en M. Rutte: [Europees levensloopbeleid](#)

K.P. Goedswaard en T.D. Tiemens: [Levensloopbeleid: hype of noodzaak?](#)

H.J. Groenendijk en M.A.D. Fasol: [Het wetsvoorstel levensloopregeling](#)

J.C.M. Sap en J.J. Schippers: [Arbeidsmarkt: meer investeren, minder sparen](#)

A. Blokland: [Van droom naar werkelijkheid](#)

M.T. van der Veen: [Levenshoop](#)

J. Plantenga: [Zorgen in en om de levensloop](#)

M. Janssen: [Deense mannen nemen geen ouderschapverlof op](#)

M. Janssen: [Zweedse verlofregeling: royaal maar dwingend](#)

M. Koning en E. Wierda: [Non-participatie verminderen](#)

N. van Nimwegen: [Van spitsuur naar sandwich](#)

J.J.M. Theeuwes: [Tegen de storm in](#)

R.M.A. Jansweijer: [Te mooi om waar te zijn](#)

A. de Grip: [Levensloop en personeelsbeleid in zorg en onderwijs](#)

G. Dolsma: [Zelf je leven lopen](#)

M.E.J. Schuit: [Levensloopbeleid: modegrill of blijvend fenomeen](#)

A.L. Bovenberg en J.P. van der Toren: [Pijlers onder het gezin](#)

F. Leijnse: [De levensloop als individueel project](#)

S.G. van der Lecq: [Levensloopbanen](#)

1 G. Hamann, *Het generatiespel, werken met verschillende generaties*, Schuyt & CO uitgevers, Haarlem, 2003.

2 Hoofdlijnenakkoord Balkenende II, www.regering.nl